

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.003.04.2016
P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/045 – Ochrona jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
<i>Kontroler</i>	Jacek Szymański, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/1/2016 z dnia 14 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu ul. Kacza 9, 06-300 Przasnysz, zwany dalej „MZGKiM” lub „przedsiębiorstwem”.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Anna Strześniewska, Prezes Zarządu od dnia 11 grudnia 2001 r. (dowód: akta kontroli str. 223-224)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W okresie 2013–2016 (I kwartał) MZGKiM realizował zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę miasta Przasnysza, Przasnyskiej Strefy Gospodarczej oraz hurtowych dostaw wody na teren Gminy Przasnysz poprzez:

- pobór wód podziemnych z ujęcia w Mirowie zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego;
- uzdatnianie ujętych wód;
- podawanie do sieci wodociągowej wody spełniającej wymagania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- podjęcie, po wygaśnięciu z mocy prawa strefy ochronnej ujęcia w Mirowie, działań w celu zapewnienia ochrony prawnej ujęcia poprzez ustanowienie strefy ochronnej ujęcia;
- realizację obowiązków sprawozdawczych dotyczących korzystania ze środowiska w zakresie poboru wód.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niewykonania, w latach 2013–2015, badań jakości wody w ramach monitoringu kontrolnego z wymaganą przepisami częstotliwością;
- niezapewnienia ogrodzenia całego terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 ujęcia wody podziemnej w Mirowie wyznaczonego, w decyzji Starosty Przasnyskiego ustanawiającej teren ochrony bezpośredniej, w promieniu 10 m wokół każdej studni ujęcia. W wyniku działań podjętych przez przedsiębiorstwo podczas kontroli powyższa nieprawidłowość została usunięta.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stosowanie ograniczeń w użytkowaniu wód i powierzchni ziemi związanych z ustanowieniem strefy ochronnej ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1.1 Realizacja zadań wynikających z ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody

Opis stanu faktycznego

MZGKiM, na podstawie decyzji Zarządu Miasta Przasnysza², eksploatował jedno ujęcie³ wód podziemnych w Mirowie, gm. Przasnysz, które powstało w latach 1972–1973, obsługując w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę od 16.625 (w 2013 r.) do 16.245 (w 2015 r.) mieszkańców miasta Przasnysza. Ponadto przedsiębiorstwo prowadziło działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarze Przasnyskiej Strefy Gospodarczej⁴ oraz było hurtowym dostawcą wody dla Gminy Przasnysz⁵. Ujęcie w Mirowie posiadało ustanowioną⁶ strefę ochronną z terenem ochrony bezpośredniej⁷ o szerokości 10 m wokół każdej z pięciu aktualnie eksploatowanych studni ujęcia (oznaczonych numerami 1, 2, 3A, 4 i 5). Ustanowiona decyzją Starosty Przasnyskiego⁸ strefa ochronna z terenem ochrony bezpośredniej oraz terenem ochrony pośredniej dla ujęcia w Mirowie, wygasła z dniem 31 grudnia 2012 r., na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw⁹ (dalej „uzupw”).

(dowód: akta kontroli str. 3-47, 73-97, 360-391, 792-793, 916-921)

Realizacja obowiązków dotyczących terenu ochrony bezpośredniej ujęcia wody, określonych w decyzji Starosty Przasnyskiego, była następująca:

- zakaz przebywania osób nieupoważnionych – teren działek, na których znajdują się poszczególne studnie był ogrodzony i został oznakowany poprzez umieszczenie po jednej tablicy, zawierającej informacje o terenie ochrony ujęcia oraz zakazie wstępu. Ww. tablice informacyjne spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody¹⁰;

² Z dnia 12 sierpnia 2002 r. (znak: KM.7015-15/2002).

³ Ujęcie wody podziemnej dla miasta Przasnysza w miejscowości Mirów znajduje się w odległości ok. 4 km na północny zachód od granic miasta. Ujęcie składa się z pięciu czynnych studni głębinowych, czerpiących wodę z głębokości 83-96,5 m, położonych w sposób rozproszony na terenie miejscowości Mirów, zarówno wśród pól uprawnych, jak i w pobliżu gospodarstw wiejskich. Wydajność eksploatacyjna ujęcia wynosiła 485,9 m³/h – wg Operatu wodnoprawnego na pobór wody podziemnej dla potrzeb wodociągu miejskiego w Przasnyszu – 2010. Pobrana woda podawana jest do Stacji Uzdatniania Wody rurowym przewodem przesyłowym.

⁴ Na podstawie zezwolenia Wójta Gminy Przasnysz (decyzja z dnia 21 czerwca 2012 r. znak Gpk.7030.1.2012) oraz umowy o dostawę wody z dnia 21 lipca 2012 r. nr 10-58/2012 zawartej pomiędzy Gminą Przasnysz a MZGKiM – operatorem sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie PSG.

⁵ Na podstawie umowy z dnia 21 lipca 2012 r. zawartej pomiędzy MZGKiM a Gminą Przasnysz dotyczącej hurtowej sprzedaży wody na potrzeby miejscowości Sierakowo, Klewki, Obrąb, Mirów, Kijewice, Zawadki i Karwacz.

⁶ Strefę ochronną ustanowił decyzją z 24 października 2014 r., na wniosek MZGKiM, Starosta Przasnyski bez podania terminu ważności.

⁷ W uzasadnieniu decyzji podano, że podstawę ustanowienia strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej stanowiły wyniki analizy dostępnych materiałów hydrogeologicznych zawartych w załączonej do wniosku „Ekspertyzie hydrogeologicznej dotyczącej potrzeby ustanowienia stref ochronnych ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla miasta Przasnysza w miejscowości Mirów” – oprac. POLGEOLOG 2014 (dalej „Ekspertyza”).

⁸ Decyzja z 17 kwietnia 2000 r. znak: ROŚ.6223-1/3/2000, zawierająca także nakaz likwidacji wszystkich nieeksploatowanych studni ujęcia tj. nr 3, I, II, III i IV.

⁹ Dz. U. Nr 32, poz. 159 z późn. zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 136, poz. 1457 z późn. zm.

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody – nie stwierdzono działań niezgodnych z ww. obowiązkiem;
- nakaz odprowadzania wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody – komory poszczególnych studni wyposażono w szczelne włazy, zabezpieczające przed przedostawaniem się wód opadowych do urządzeń służących do poboru wody oraz w grawitacyjne układy odwadniające ze studniami chłonnymi (na wypadek konieczności odprowadzenia wody np. podczas prac remontowych);
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią – obszar terenu ochrony bezpośredniej wokół każdej studni był zagospodarowany zielenią niską – trawą, z wyjątkiem fragmentów stref wokół studni nr 3A i 5 – utwardzonych płytami betonowymi, jako drogi techniczne do ustawienia dźwigu do ewentualnej wymiany pompy. Ponadto, w skład terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 wchodził pas drzew i traw o szerokości ok. 1,3 m;
- nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody – obiekty poszczególnych studni nie były wyposażone w urządzenia sanitarne. Prezes Zarządu oświadczyła, że *„studnie są bezobsługowe, a pobyt pracowników na terenie studni jest z reguły krótkotrwały (np. w celu dokonania comiesięcznego odczytu wodomierza); w przypadkach dłuższych pobytów pracowników wykonujących prace remontowe – korzystają oni z pomieszczeń sanitarnych poza terenem działek np. w Stacji Uzdatniania Wody (dalej „SUW”), do której dojazd jest zawsze zapewniony. W przypadkach szczególnych mogą być zapewnione toalety przewoźne”*;
- nakaz ogrodzenia terenu ochrony bezpośredniej – podczas oględzin w dniu 28 kwietnia br. stwierdzono, że tereny ochrony bezpośredniej wokół studni nr 2, 3A, 4 i 5 znajdowały się wewnątrz ogrodzenia poszczególnych działek. Ponowne oględziny, w dniu 10 maja br. wykazały spełnienie wymagań decyzji również w odniesieniu do terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1.

Ogrodzenia działek poszczególnych studni ujęcia były w dobrym stanie technicznym; dodatkowe zabezpieczenia stanowiły czujniki ruchu z sygnałem alarmowym w agencji ochrony, zamontowane w budynkach AKP¹¹ każdej studni oraz czujniki alarmowe reagujące na próby naruszenia pokryw studni.

Ochrona ujęcia wody w Mirowie stanowiła element systemu ochrony przedsiębiorstwa, ujętego w *Planie ochrony Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. ul. Kacza 9 06-300 Przasnysz* (dalej „Plan ochrony”), uzgodnionym przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w dniu 6 lutego 2014 r. Plan ochrony zawierał m.in. analizę stanu potencjalnych zagrożeń i aktualnego stanu bezpieczeństwa obiektów MZGKiM, dane techniczne i lokalizację zastosowanych zabezpieczeń technicznych (w tym systemów alarmowych) oraz zasady organizacji i wykonywania ochrony, w tym określenie czasu, w którym pracownicy ochrony są zobowiązani do podjęcia interwencji na obiekcie, po otrzymaniu sygnału alarmowego. W przypadku studni czas ten określono na 9 min., a SUW – na 5 min.

(dowód: akta kontroli str. 84-89, 112-195, 203-207, 394-423)

1.2 Zapobieganie lub ograniczanie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczenia środowiska na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

Ujęcie wody w Mirowie zlokalizowano na terenach wykorzystywanych rolniczo, nieuprzemysłowionych. W 2000 r. przedsiębiorstwo wykonało decyzję Starosty

¹¹ Aparatura kontrolno-pomiarowa.

Przasnyskiego z dnia 17 kwietnia 2000 r. nakazującą (w pkt 5a) likwidację nieeksploatowanych studni ujęcia, mogących stanowić potencjalne źródło zanieczyszczenia ujmowanych wód. W wykonanej w 2014 r. ekspertyzie hydrogeologicznej dotyczącej potrzeby ustanowienia stref ochronnych wykazano, jako potencjalne źródła zanieczyszczenia ujmowanych wód, dwa składowiska obornika (nie podano ich charakterystyki) oraz nadal istniejące, pomimo wykonania w miejscowości Mirów sieci kanalizacji sanitarnej, zbiorniki bezodpływowe (nie podano ich liczby). MZGKiM dysponował informacjami dotyczącymi ww. potencjalnych źródeł zanieczyszczenia wód oraz podejmował działania w celu ograniczania ich negatywnego wpływu na środowisko. Wskazane w ekspertyzie składowiska obornika stanowiły w rzeczywistości dwa zbiorniki na gnojowicę o poj. 56,6 m³ i 81,25 m³, wykonane i dopuszczone do eksploatacji zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane¹².

Ponadto wobec nieprzyłączenia do sieci kanalizacyjnej jednego gospodarstwa, przedsiębiorstwo pismem z dnia 30 maja 2016 r. wystąpiło do Gminy Przasnysz o zobowiązanie właściciela ww. gospodarstwa do przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej i jednocześnie o likwidację eksploatowanego zbiornika bezodpływowego.

MZGKiM nie wnioskował o przeprowadzenie kontroli źródeł stwarzających potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych pobieranych z ujęcia. Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała m.in., że „Spółka nie wnioskowała o kontrolę wymienionych w Ekspertyzie hydrogeologicznej (...) obiektów mogących stwarzać potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych z uwagi na ich mały rozmiar. Składowiska obornika wykonano i eksploatowane są zgodnie z przepisami Prawa budowlanego. (...) Nie podejmowano innych działań mających na celu spowodowanie likwidacji wymienionych w Ekspertyzie hydrogeologicznej (...) obiektów mogących stwarzać potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych z uwagi na ich mały rozmiar.” (...) a ponadto, że „...wniosek o ustanowienie terenu ochrony bezpośredniej ujęcia wody dla zachowania staranności pracy i bezpieczeństwa ujęcia wody został złożony i zaakceptowany stosowną decyzją, pomimo tego iż pkt. 9 Wnioski wskazanej Ekspertyzy hydrogeologicznej... opracowanej przez dwóch uprawnionych geologów specjalistycznej jednostki (...) wskazywał, że z punktu widzenia warunków geologicznych i hydrogeologicznych nie jest konieczne ustanowienie ani strefy ochrony pośredniej ujęcia ani strefy ochrony bezpośredniej. Teren ujęcia charakteryzuje się naturalną izolacją warstwy wodonośnej. Ekspertyzę opracowano dla dwóch wariantów poboru wody – bieżące 270 m³/h i dla ustalonych zasobów eksploatacyjnych ujęcia wynoszących 400 m³/h.”

(dowód: akta kontroli str. 44-55, 81-82, 85-89, 794-808)

Ww. decyzja Starosty Przasnyskiego z dnia 17 kwietnia 2000 r. zawierała w uzasadnieniu m.in. następujące zapisy: „W obrębie strefy nie należy lokalizować obiektów mogących ujemnie wpływać na jakość wód podziemnych. Strefę ochrony pośredniej należy wprowadzić do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przasnysz, w celu kontrolowania sposobu jej zagospodarowania”. Pismem z dnia 1 grudnia 2000 r. Dyrektor MZGKiM przekazał do Wójta Gminy Przasnysz kopię mapy dokumentacyjnej w skali 1 : 10 000, stanowiącej część składową Projektu stref ochronnych ujęcia wody podziemnej dla miasta Przasnysz w miejscowości Mirów gm. Przasnysz, przedstawiającej granicę terenu ochrony wód podziemnych z wnioskiem o jej wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej „mpzp”) gminy. Przedsiębiorstwo nie podjęło jednak działań w celu wprowadzenia do obowiązującego mpzp Gminy Przasnysz¹³ zapisów dotyczących ujęcia i jego strefy ochronnej np. w trakcie procedury przyjmowania projektu tego planu. Ww. strefa ochronna została wprowadzona tylko do obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przasnysz¹⁴. W trakcie kontroli, w dniu 31 maja 2016 r., Prezes Zarządu MZGKiM wystąpiła do Wójta Gminy

¹² Dz. U. z 2016 r., poz. 290.

¹³ Zatwierdzonego Uchwałą Nr XVI/83/03 Rady Gminy Przasnysz z dnia 30 grudnia 2003 r.

¹⁴ Zatwierdzonego Uchwałą Nr IV/18/2006 Rady Gminy Przasnysz z 29 grudnia 2006 r.

Przasnysz o umieszczenie w mpzp gminy informacji dot. ujęcia w Mirowie. Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała, że „Gmina Przasnysz była adresatem ze strony organu wydającego decyzję nr ROŚ.6223-1/3/2000 z dnia 17.04.2000 r. w sprawie ustanowienia stref ochrony ujęcia wody. Dodatkowo pismem z dnia 01.12.2000 r. L.dz. 3049/2000 wnioskowano do Gminy Przasnysz o wprowadzenie do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stref ochrony ujęcia wody. Złożony wówczas wniosek pozostał ze strony Gminy Przasnysz bez odpowiedzi, co dawało domniemanie, że został uwzględniony.

Na etapie uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i w latach późniejszych trwał spór co do własności studni oznaczonych numerami 1, 2, 4. Pierwotnie były one na stanie majątkowym zakładu budżetowego – poprzednika prawnego Spółki. W wyniku decyzji komunalizacyjnej studnie stały się własnością Gminy Przasnysz. W 2008 roku studnie zostały przekazane Miastu, a Miasto wniosło je aportem do Spółki w marcu 2009 r.

Stąd – wobec trwających procedur prawnych – Spółka nie była pewna co do legitymowania się do zgłaszania określonych wniosków po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, bowiem dotyczyłyby one większościowego właściciela – Gminy Przasnysz (...).”

(dowód: akta kontroli str. 44-47, 208-222, 794-826)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Niespełnienie wymagań decyzji Starosty Przasnyskiego w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych w Mirowie z terenem ochrony bezpośredniej (która określiła zasięg terenu ochrony bezpośredniej na 10 m wokół każdej studni ujęcia oraz nakazywała ogrodzenie tego terenu), polegające na nieogrodzeniu całego terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1.

Decyzją z dnia 24 października 2014 r.¹⁵ Starosta Przasnyski ustanowił dla miejskiego ujęcia wody podziemnej w Mirowie, gm. Przasnysz strefę ochronną z terenem ochrony bezpośredniej w promieniu 10 m wokół każdej studni ujęcia. Zgodnie z warunkami ww. decyzji teren ochrony bezpośredniej powinien zostać ogrodzony. Pomiar wykonany przez kontrolera NIK w dniu 28 kwietnia 2016 r., w ramach oględzin strefy ochronnej, wykazał jednak, że obszar terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 wykraczał poza granicę ogrodzenia działki od strony północnej, a odległość od osi otworu studni do ogrodzenia od strony północnej nie przekraczała 8,7 m. Nie zostały zatem w tym zakresie spełnione warunki decyzji. Stwierdzono ponadto, że:

- w sąsiedztwie działki studni nr 1 znajdowały się: od strony południowej mały zbiornik wodny otoczony drzewami, od strony północnej pas drzew, a od strony wschodniej ogród przydomowy;
- w skład terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 wchodzi ww. pas drzew o szerokości ok. 1 m;
- granicę terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 (pasa o szerokości 10 m od osi otworu studni) stanowi granica pola uprawnego.

Wymagania poprzedniej decyzji Starosty Przasnyskiego z dnia 17 kwietnia 2000 r. w sprawie strefy ochronnej ujęcia w Mirowie, wygasłej z dniem 31 grudnia 2012 r., którą w pkt 1, ustanowiony został teren ochrony bezpośredniej w promieniu 10 m wokół każdej studni ujęcia, również nie zostały spełnione w odniesieniu do zasięgu ogrodzenia studni nr 1.

Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała, że „odwiert studni oznaczonej Nr 1 został wykonany w 1972 roku, a studnia przekazana do eksploatacji w 1980 r. wraz ze stacją uzdatniania wody ul. Zawodzie 70. Stan obecny od tego czasu nie uległ zmianie. Nigdy nie

¹⁵ Znak: ROŚ.6431.65.3.2014.

dokonywano we własnym zakresie czy przez zewnętrzną kontrolę fizycznych pomiarów stref ochrony bezpośredniej poszczególnych studni na ujęciu, tj. sprawdzenia odległości od osi otworu studni do ogrodzenia. Firma zewnętrzna przygotowująca opracowanie dla potrzeb określenia strefy nie zwróciła również uwagi w opracowaniu, iż na jednej ze studni z jednej strony promień 10 m wykracza poza granicę działki i ogrodzenie.

Poprzednia decyzja poprzez zapis „w granicach aktualnie wygradzonych” akceptowała taki stan rzeczy. Dopiero podczas oględzin w dniu 28.04 br. powzięłam informację, iż strefa ochronna na studni Nr 1 wykracza poza granicę działki i ogrodzenie od strony północnej.”

W sprawie pojętych działań Prezes Zarządu podała ponadto, że „natychmiast po dokonaniu oględzin studni na ujęciu w dn. 28.04. br. podjęto działania w zakresie spełnienia wymagania obowiązującej decyzji Starosty Przasnyskiego z dnia 24.10.2014 r (znak ROŚ.6431.65.3.2014) ustanawiającej strefę ochrony bezpośredniej. Podpisano stosowną umowę na czas określony do 31.12.2018 r. na dzierżawę części sąsiadującej działki oznaczonej Nr 9/3. W okresie dzierżawy podjęte zostaną dalsze działania w zakresie jej podziału i wykupu. W dniu 02.05 br. dokonano wypłaty jednorazowego wynagrodzenia z tytułu dzierżawy oraz rozpoczęto prace ogrodzeniowe, które zostaną zakończone do 06.05 br. Nowe ogrodzenie z siatki zostanie ustawione w odległości 2,8 mb od istniejącego i zostanie z nim połączone. W ten sposób zostanie spełniony wymóg ogrodzenia strefy ochrony bezpośredniej.”

(dowód: akta kontroli str. 44-47, 83-84,188-202)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że MZGKiM jako użytkownik ujęcia powinien był dołożyć starań w celu zapewnienia ochrony ujęcia poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów w mpzp Gminy Przasnysz, wykorzystując np. możliwość złożenia stosownego wniosku na etapie sporządzania projektu mpzp (art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹⁶, dalej „upzp”) lub wnosząc uwagę do projektu mpzp, wyłożonego do publicznego wglądu (art. 17 pkt 11 upzp). Kwestia własności studni nr 1, 2 i 4 nie stanowiła przesłanki do niepodejmowania ww. działań.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

2. Przestrzeganie warunków korzystania z wód, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na pobór wód

Opis stanu faktycznego

Warunki poboru wód podziemnych w Mirowie regulowało pozwolenie wodnoprawne¹⁷ Starosty Przasnyskiego z dnia 11 stycznia 2010 r. z terminem ważności do 10 lutego 2030 r.

W pozwoleniu określone zostały: maksymalna godzinowa oraz średniodobowa ilość pobieranej wody w wysokości odpowiednio: 300 m³/h oraz 5300 m³/d. Pozwoleniem nałożono na przedsiębiorstwo szereg obowiązków, których realizację, w odniesieniu do celów kontroli, przedstawiono poniżej:

- prowadzenie dobowej ewidencji ilości pobieranej wody – dane o ilości pobieranej wody przekazywane były w sposób ciągły drogą radiową z nadajników, znajdujących się przy wodomierzach poszczególnych studni ujęcia, do centrum sterowania znajdującego się w SUW i zapisywane w pamięci elektronicznej. Poprawność ww. danych była weryfikowana poprzez dokonywanie raz w miesiącu bezpośrednich odczytów z wodomierzy studni ujęcia. Na potrzeby wypełnienia obowiązku prowadzenia dobowej ewidencji ilości pobieranej wody sporządzano tradycyjne zestawienia, które były również wykorzystywane m.in. do naliczania opłat za korzystanie ze środowiska;
- prowadzenie raz na kwartał pomiarów wydajności każdej studni i poziomu zwierciadła wody oraz rejestrowania wyników w książkach eksploatacyjnych studni – w książkach

¹⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 778.

¹⁷ Decyzja znak ROŚ.6223/13-1/09/2010

eksploatacji wszystkich studni wpisywano wyniki następujących pomiarów: poziomu zwierciadła wody podczas pompowania, poziomu zwierciadła wody podczas przerw w pompowaniu, wydajności studni, z zachowaniem wymaganej częstotliwości;

- wykonywanie okresowych badań jakości wody – analizy fizykochemiczne były wykonywane co najmniej raz w roku z każdej studni, oznaczenia bakteriologiczne – raz na kwartał z każdej studni;
- eksploataowanie studni w sposób nieprzekraczający ich wydajności eksploatacyjnych i odpowiedniej depresji – nie przekraczano wydajności eksploatacyjnych studni, średniodobowy pobór wody z ujęcia nie przekraczał w skali roku 3000 m³/d;
- utrzymywanie urządzeń służących do poboru i rozprowadzania wody oraz terenu ujęcia w należytym stanie technicznym, sanitarnym i eksploatacyjnym – nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 68-80, 188-194, 225-391, 449-475, 794-799, 907-923)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Prowadzenie monitoringu jakości wody ujmowanej oraz podawanej do sieci wodociągowej

Opis stanu
faktycznego

MZGKiM prowadził monitoring jakości wody ujmowanej oraz podawanej do sieci wodociągowej w ramach regularnej wewnętrznej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Badania jakości wody w tym zakresie wykonywało własne laboratorium zakładowe oraz laboratorium firmy SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o. w Pszczynie, od 2016 r. SGS Polska Sp. z o.o. w Warszawie.

Laboratorium własne, w poszczególnych latach kontrolowanego okresu, posiadało zatwierdzenia systemu jakości prowadzonych badań, dokonywane przez PPIS w Przasnyszu, w następującym zakresie:

- w latach 2013 i 2014 – podstawowy zakres oznaczeń fizykochemicznych i organoleptycznych umożliwiających wykonywanie monitoringu kontrolnego, określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*¹⁸, (dalej „rozporządzenia jwps”) bez oznaczeń mikrobiologicznych;
- od 2015 r. – jw. z oznaczeniami mikrobiologicznymi określonymi w załączniku nr 5 do ww. rozporządzeń jwps.

W przedsiębiorstwie wdrożono i stosowano system zarządzania jakością w zakresie m.in. poboru prób i prowadzenia badań fizykochemicznych wody i ścieków oraz poboru prób i prowadzenia badań bakteriologicznych wody (od 17 grudnia 2014 r.), potwierdzony certyfikatem TÜV Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2008.

Laboratorium SGS posiadało, w poszczególnych latach kontrolowanego okresu, zatwierdzenia systemu jakości prowadzonych badań w pełnym zakresie umożliwiającym wykonywanie monitoringu przeglądowego, dokonywane przez PPIS w Tychach.

(dowód: akta kontroli, str. 85-89, 97,509-582, 612-772)

Badania jakości wody w kontrolowanym okresie prowadzone były na podstawie, przedłożonych do PPIS w Przasnyszu, harmonogramów pobierania próbek wody do badań,

¹⁸ Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm. Rozporządzenie uchylone z dniem 28 listopada 2015 r. przez rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 1989).

w których wskazywano liczbę oraz przeznaczenie poszczególnych próbek (monitoring kontrolny lub przeglądowy). Przedsiębiorstwo nie posiadało dokumentów potwierdzających uzgodnienie poszczególnych harmonogramów, ponieważ jak podała w wyjaśnieniach Prezes Zarządu „*Harmonogramy poboru próbek wody w formie pisemnej były i są doręczane do siedziby PPIS za potwierdzeniem przyjęcia. Brak jakiegokolwiek odpowiedzi ze strony PPIS oznacza akceptację tych harmonogramów bez uwag. Forma pisemna jest zachowywana wyłącznie w przypadku dalszych uzgodnień, co miało miejsce przy ustalaniu harmonogramów poboru próbek na rok 2013 i 2014. Taka praktyka wynika z ustnych ustaleń stron i jest realizowana od roku 2007. Dodatkowo podczas każdorazowego poboru wody przeprowadzanego przy udziale obu stron pracownicy PPIS jednoznacznie potwierdzali, że harmonogramy poboru próbek wody są zaakceptowane i przyjęte. Badania były i są wykonywane w terminach określonych w harmonogramach, a ich wyniki były i są przekazywane w formie pisemnej za potwierdzeniem przyjęcia do PPIS. Zgodnie z ustaleniami PPIS nigdy nie potwierdzał pisemnie uzgodnienia harmonogramu pobierania próbek wody. (...)*”. W piśmie z dnia 31 maja 2016 r.¹⁹, skierowanym do MZGKiM, PPIS w Przasnyszu potwierdził, że harmonogramy poboru próbek w ramach kontroli wewnętrznej na lata 2013, 2014, 2015 i 2016 zostały przyjęte i zaakceptowane. Potwierdził również, że zgodnie z ustnymi uzgodnieniami między stronami, w przypadku braku zastrzeżeń co do przedłożonych harmonogramów nie było stosowane dodatkowe pisemne potwierdzenie ich uzgodnienia.

W budynku SUW ustalono dwa punkty na potrzeby monitoringu kontrolnego (woda surowa i woda uzdatniona podawana do sieci) oraz jeden punkt na potrzeby monitoringu przeglądowego (woda podawana do sieci). Ww. punkty ustalono w miejscach pozwalających na ocenę procesu uzdatniania wody oraz w miejscach wprowadzania wody do sieci wodociągowej. W ww. harmonogramach określono następującą częstotliwość i miejsca poboru próbek:

- w latach 2013–2015 – monitoring kontrolny: woda surowa 2x w roku, woda podawana do sieci wodociągowej 4x, woda w sieci wodociągowej 4x; monitoring przeglądowy – woda podawana do sieci 1x;
- w 2016 r. – monitoring kontrolny: woda surowa 5x, woda podawana do sieci 3x, woda w sieci 5x; monitoring przeglądowy – woda podawana do sieci 2x.

Zaplanowana częstotliwość pobierania próbek wody wypełniała wymogi minimalnej częstotliwości w odniesieniu do rzeczywistego średniodobowego poboru wody z ujęcia.

W powyższych harmonogramach nie określono zakresu parametrów, spośród wymienionych w załącznikach nr 5 do rozporządzeń jwps, które powinny zostać objęte badaniami w ramach monitoringu kontrolnego; nie określono również zakresu wymagań i parametrów, spośród wskazanych w załącznikach nr 1-3 oraz w lp. 2, 4 i 5 załączników nr 4 do rozporządzeń jwps, które powinny zostać objęte badaniami w ramach monitoringu przeglądowego. Wykonywane badania nie obejmowały pełnego możliwego zakresu parametrów określonych w rozporządzeniach jwps, tj. następujących parametrów:

- w ramach monitoringu kontrolnego: glin, *Clostridium perfringens*, żelazo, azotyny, *Pseudomonas aeruginosa*, ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22 °C i 36 °C;
- w ramach monitoringu przeglądowego: akryloamid, bromiany, epichlorohydryna, *Clostridium perfringens*, ogólny węgiel organiczny (OWO), suma chloranów i chlorynów, ozon.

W tej sprawie Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała, że „*w ramach kontroli wewnętrznej jakości wody nie są wykonywane podane poniżej oznaczenia, co wynika z wyjaśnień Rozporządzenia z dnia 29 marca 2007 r. (przypisy w załącznikach nr 1, 2, 3 i 5) oraz z stosowanej technologii uzdatniania i dezynfekcji wody lub formy jej dystrybucji. Monitoring kontrolny: glin – nie jest stosowany jako flokulant (...) Clostridium perfringens – pobierana*

¹⁹ Znak: PPIS.HKN.6030-22/16.

jest woda wyłącznie ze źródeł podziemnych (...) Żelazo – nie jest stosowane jako flokulant (...) Azotyny – chloraminowanie nie jest stosowaną metodą dezynfekcji (...) *Pseudomonas aeruginosa* – woda nie jest dystrybuowana w butelkach, pojemnikach (...) Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22 °C i 36 °C – woda nie jest dystrybuowana w butelkach, pojemnikach (...). Monitoring przeglądowy: Akryloamid – nie jest stosowany jako polimer (...) Bromiany – nie jest stosowany do dezynfekcji (...) Epichlorohydryna – nie jest stosowany jako polimer (...) *Clostridium perfringens* – pobierana jest woda wyłącznie ze źródeł podziemnych (...) Ogólny węgiel organiczny (OWO) – produkcja wody nie przekracza 10.000 m³ dziennie (...) Suma chloranów i chlorynów – nie jest stosowane dezynfekowanie wody dwutlenkiem chloru (...) Ozon – nie jest stosowany w procesie uzdatniania wody (...).”

W 2016 r. w ramach monitoringu przeglądowego wykonano badania promieniotwórczości wody uzdatnionej²⁰. Uzyskane wartości były znacząco niższe od wartości dopuszczalnych, określonych w rozporządzeniu jwps z 2015 r.

Sprawozdania z badań przeprowadzonych w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego zostały przekazane PPIS w Przasnyszu.

Jakość wody pobieranej na ujęciu wód podziemnych wymagała jej uzdatnienia, o czym decydowały wartości następujących parametrów: jonu amonowego (ok. 2-krotnie przekroczenie wartości dopuszczalnej), manganu (ok. 5-krotne) i żelaza (ok. 10-krotne). Wyniki badań wody uzdatnionej wykazały, że woda podawana do sieci spełniała wymagania określone w obowiązujących rozporządzeniach jwps²¹.

Na podstawie wyników analiz zamieszczonych w Ekspertyzie stwierdzono, że w okresie od 2003 r. do 2013 r. nie nastąpiły istotne zmiany jakości ujmowanych wód.

W okresie objętym kontrolą, stwierdzony został jeden przypadek obecności bakterii grupy coli (w sprawozdaniu z badań przeprowadzonych przez PPIS w Ciechanowie z dnia 17 września 2015 r.; w próbce wody ze źródła przy ul. Zawodzie). Dotyczył wody w sieci wodociągowej na terenie miasta, poza SUW. Równoległe badania jakości wody uzdatnionej, wprowadzanej do sieci nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 81-82, 493, 499-508, 522-622, 794-795, 798-799, 827, 835, 906)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W latach 2013–2015 nie wykonywano badań jakości wody w ramach monitoringu kontrolnego z wymaganą przepisami częstotliwością.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określiło m.in. wymaganą częstotliwość badań wody oraz jego zakres. Na przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nałożony został obowiązek (w § 4 ww. rozporządzenia) oceny przydatności wody w ramach kontroli wewnętrznej, obejmujący m.in.:

- prowadzenie badań jakości wody z częstotliwością nie mniejszą, niż określona w załączniku nr 6 do ww. rozporządzenia (gdy nie wystąpią okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody, szczególnie jej pogorszenie);
- ustalanie harmonogramu pobierania próbek wody do badań, w ramach ww. częstotliwości, w uzgodnieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym.

Analiza harmonogramów pobierania próbek wody do badań na lata 2013, 2014 i 2015, ustalonych przez MZGKiM i uzgodnionych przez PPIS w Przasnyszu oraz raportów z badań

²⁰ Sprawozdanie z badań nr BCR/1/305/2016 RD wykonanych przez Śląskie Centrum Radiometrii Środowiskowej Głównego Instytutu Górnictwa.

²¹ W załącznikach 1-4 do rozporządzeń Ministra Zdrowia: z dnia 29 marca 2007 r. i z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

jakości wody, wykonanych w tym okresie w ramach monitoringu kontrolnego oraz monitoringu przeglądowego wykazała, że:

- w ww. ustalonych harmonogramach określono łącznie 10 poborów próbek wody na potrzeby monitoringu kontrolnego oraz jedno pobranie wody (woda uzdatniona wprowadzana do sieci na SUW) na potrzeby monitoringu przeglądowego;
- terminy poboru poszczególnych próbek ustalano na wybrane tygodnie roku;
- w tygodniu, w którym ustalony był pobór próbki na potrzeby monitoringu przeglądowego wody uzdatnionej wprowadzanej do sieci na SUW, zawsze planowano też pobór próbki, w tym samym miejscu, na potrzeby monitoringu kontrolnego (ww. pobory oznaczano w harmonogramie jako K+P);
- w tygodniu, w którym, zgodnie z rocznym harmonogramem poboru próbek wody, przypadał pobór próbek do badania zarówno w ramach monitoringu kontrolnego jak i przeglądowego, dokonywano poboru próbek tylko raz, a następnie wykonywano badania w zakresie wymaganym dla monitoringu przeglądowego; poboru próbek na potrzeby monitoringu kontrolnego w innym dniu tego tygodnia nie dokonywano.

Skutkiem przyjętego sposobu postępowania (wobec którego PPIS nie zgłaszał zastrzeżeń) było wykonywanie w ramach monitoringu kontrolnego wody wprowadzanej do sieci wodociągowej mniejszej, o jedno, od wymaganej liczby badań.

W sprawie, dlaczego w MZGKiM ustalano harmonogramy poboru próbek wody do badania w sposób opisany powyżej oraz nie wykonywano w ramach monitoringu kontrolnego wymaganej liczby badań wody uzdatnionej wprowadzanej do sieci, Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała, że ... „sposób ustalania harmonogramów i ilość pobieranych próbek wody, wg których w tym samym terminie zaplanowano wykonywanie poboru prób wody w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego uzgodniono z PPIS na spotkaniach na etapie wejścia w życie Rozporządzenia w sprawie jakości wody... w 2007 r. wg wytycznych jakimi dysponowała Inspekcja. Następstwem tych uzgodnień było przedłożenie PPIS pisma z dnia 12.06.2007 r. L.dz. 2251/07 w tym zakresie (...).

Terminy poboru próbek wody zostały zaplanowane w taki sposób, aby zapewnić ich równomierne rozłożenie w czasie, zgodnie z §4 ust. 3 w/w rozporządzenia.

Przy uzgadnianiu harmonogramu poboru próbek wody PPIS nie wymagał określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia częstotliwości pobierania próbek wody w ramach monitoringu kontrolnego zmniejszając częstotliwość pobierania próbek wody o jedną próbę. Uznawał, że jedna z wymaganych 10 prób monitoringu kontrolnego po uzupełnieniu parametrów będzie wykonana jako monitoring przeglądowy, więc liczba prób jest właściwa.

Na rok 2016 po wejściu w życie nowego rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ilość pobieranych próbek wody została zwiększona, w związku z otrzymanymi przez PPIS nowymi wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. Wraz z pismem z dnia 20.01.2016 L.dz. 343/16 przekazano PPIS harmonogram poboru próbek wody uwzględniający te wytyczne, tj. obejmujący 13 próbek w zakresie monitoringu kontrolnego i 2 próbki w zakresie monitoringu przeglądowego (...).

Jednocześnie nadmieniam, że zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na zasadach określonych w przepisach o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i w okresie od 2007 roku, tj. od momentu wejścia w życie rozporządzenia o jakości wody... nie wpłynęła do Spółki nawet jedna ustna bądź pisemna uwaga lub zastrzeżenie dotyczące terminów czy ilości pobieranych próbek wody.”

(dowód: akta kontroli str. 828-837)

Zdaniem NIK, przedsiębiorstwo powinno dotrzymywać określonej przepisami częstotliwości badań jakości wody w ramach monitoringu kontrolnego.

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że przedsiębiorstwo powinno każdorazowo dokumentować fakt uzgodnienia przez PPIS harmonogramów poboru próbek wody do badań jakości.

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Podejmowanie działań w celu poprawy jakości wody ujmowanej oraz podawanej do sieci wodociągowej

Woda surowa doprowadzona do SUW, poddawana była uzdatnianiu w instalacji wykorzystującej jednostopniową technologię uzdatniania wody opartą na pionowych, pospiesznych, otwartych filtrach DynaSand, wypełnionych złożem kwarcowo-braunsztynowym. Stopień redukcji najważniejszych zanieczyszczeń w latach 2013–2015 wyniósł odpowiednio (%): żelazo – 98; mangan – 81-86; amoniak – 87-93. Parametry wody uzdatnionej wprowadzanej do sieci wodociągowej w całym okresie objętym kontrolą, były zgodne z wymaganiami obowiązujących przepisów i nie było potrzeby podejmowania działań w celu poprawy jakości wody podawanej do sieci.

(dowód: akta kontroli str. 33, 583-612, 906)

Wg informacji MZGKiM jednostkowy koszt uzdatnienia 1 m³ wody wyniósł: w 2013 r. – 1,42 zł; w 2014 r. – 1,51 zł; w 2015 r. – 1,58 zł. Udział najważniejszych składników kosztów ewidencjonowanych przez przedsiębiorstwo w latach 2013–2015 wyniósł (%):

- zużycie materiałów i energii – 18-21;
- usługi remontowe i inne obce – 15-22;
- wynagrodzenia i pochodne – 31-33;
- amortyzacja – 9-10;
- podatki i opłaty ekologiczne – 9-10.

(dowód: akta kontroli str. 85-91, 828-835, 842-863)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Opis stanu faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że prowadzony proces uzdatniania wody zapewniał podawanie do sieci wodociągowej wody o wymaganych parametrach.

5. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczo-informacyjnych dotyczących wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

5.1 Sporządzanie i przekazywanie sprawozdań dotyczących gospodarowania wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi

MZGKiM przekazywał marszałkowi województwa corocznie wykazy zawierające informacje o ilości i jakości pobranej wody podziemnej oraz informacje o wysokości należnych opłat, odpowiednio w dniach 22 stycznia 2014 r., 18 lutego 2015 r. i 18 lutego 2016 r., zgodnie z wymaganiami art. 286 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*²² (dalej „ustawa POŚ”), czyli do dnia 31 marca następnego roku. Wpłaty w wysokości (zł): 73.764, 79.087 i 77.302 wniesione zostały odpowiednio w dniach: 27 marca 2014 r., 31 marca 2015 r. i 23 marca 2016 r., zgodnie z wymaganiami art. 285 ust. 2 ustawy POŚ, czyli do dnia 31 marca następnego roku. Podane w wykazie dane o ilości i jakości pobranej wody były zgodne z ewidencją, o której mowa w art. 287 ust. 1 pkt 2 ustawy POŚ i wynosiły odpowiednio (w tys. m³): 1.033,9; 1.069,7 i 1.037,6.

W ww. wykazach zastosowano jednostkowe stawki za pobór wody, odpowiadające rodzajowi i przeznaczeniu pobieranej wody, określone w obwieszczeniach Ministra Środowiska w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska: z dnia

²² Dz. U. z 2016 r. poz.672 z późn. zm.

10 września 2012 r.²³, z dnia 13 sierpnia 2013 r.²⁴ oraz z dnia 11 sierpnia 2014 r.²⁵, za pobór wody podziemnej, za pobór wody podziemnej przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz za pobór wody podziemnej przeznaczonej na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład albo bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi, farmaceutycznymi. Do obliczeń należnych opłat przyjmowano współczynnik różnicujący o wartości „1”²⁶, jak dla wody podziemnej poddawanej odmanganianiu – zgodnie ze stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 424-441, 449-492)

Zgodnie z wymaganiami art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o *statystyce publicznej*²⁷, przedsiębiorstwo corocznie przekazywało sprawozdania M-06 w wymaganym terminie – do 2 lutego następnego roku. Ilości pobieranej wody, wykazywane w ww. sprawozdaniach, były zgodne z wartościami zamieszczonymi w ww. wykazach.

(dowód: akta kontroli str. 442-448)

5.2. Informowanie konsumentów o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie MZGKiM posiadał następujące zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę: zezwolenie Zarządu Miasta Przasnysza z 12 sierpnia 2002 r., dotyczące terenu miasta oraz zezwolenie Wójta Gminy Przasnysz z 21 czerwca 2012 r., dotyczące zaopatrywania w wodę Przasnyskiej Strefy Gospodarczej. Zezwolenie Zarządu Miasta zawierało obowiązek przedkładania Zarządowi Miasta Przasnysza, wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym, m.in. informacji o realizacji skarg i wniosków oraz o jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W ww. zezwoleniu nie został określony obowiązek przekazywania Zarządowi Miasta informacji o wartościach poszczególnych parametrów jakości wody. Obowiązki te były realizowane poprzez zamieszczanie w corocznych sprawozdaniach finansowych ogólnych informacji o spełnianiu przez wodę uzdatnioną obowiązujących wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (nie podawano danych ilościowych) oraz o braku skarg i wniosków w tym zakresie.

Zezwolenie Wójta Gminy Przasnysz zawierało obowiązek przedkładania Wójtowi Gminy m.in. informacji o jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz o realizacji skarg i wniosków. Powyższe obowiązki nie były realizowane.

(dowód: akta kontroli str. 25-28, 35-38, 907-923)

MZGKiM informowała konsumentów i innych interesariuszy o jakości wody podawanej do sieci poprzez:

- umieszczanie informacji na swojej stronie internetowej www.mzgkimprzasnysz.pl w aktualnościach pod nazwą „Aktualna informacja o jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz twardości wody”, gdzie zamieszczano aktualne oceny jakości wody wydane przez PPIS oraz własne wyniki badania wody, w tym w ramach monitoringu kontrolnego;
- udostępnianie danych o jakości wody (w formie papierowej) w Biurze Obsługi Klienta – informacja o dostępności tych danych w Biurze Obsługi Klienta zamieszczona była na stronie internetowej przedsiębiorstwa oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie przedsiębiorstwa.

(dowód: akta kontroli str. 907-924)

²³ M.P. poz. 766

²⁴ M.P. poz. 729

²⁵ M.P. poz. 790

²⁶ Wg § 9 ust. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217, z późn. zm.), uchylonego z dniem 1 stycznia 2016 r.

²⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 591 z późn. zm.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Przedsiębiorstwo nie wypełniało obowiązków informacyjnych określonych w zezwoleniu Wójta Gminy Przasnysz na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Przasnyskiej Strefie Gospodarczej.

W zezwoleniu na prowadzenie przez MZGKiM Sp. z o.o. z dniem 1 lipca 2012 r. zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Przasnyskiej Strefie Gospodarczej zobowiązano Spółkę do przedkładania Wójtowi Gminy, wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym, informacji m.in. o realizacji skarg i wniosków oraz jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Obowiązki te nie były realizowane.

Prezes Zarządu w wyjaśnieniach podała, że „realizacja obowiązków informacyjnych w zakresie jakości wody na terenie Przasnyskiej Strefy Gospodarczej nie jest wykonywana, ponieważ wskazane zezwolenie Wójta Gminy Przasnysz z dnia 21.06.2012 r. na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Przasnyskiej Strefy Gospodarczej nie nakłada na Spółkę obowiązków informacyjnych w zakresie jakości wody, lecz informacji o jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Nadmieniam, że Spółka dokonuje hurtowej sprzedaży wody z miejskiej sieci wodociągowej na granicy miasta dla potrzeb Gminy Przasnysz dla kierunku Zawadki, Karwacz. Dalej w tym kierunku siecią wodociągową, stanowiącą własność Gminy Przasnysz, woda dostarczana jest m.in. do Przasnyskiej Strefy Gospodarczej, dla której Spółka dokonuje hurtowego zakupu wody od Gminy Przasnysz na podstawie umowy nr 10-58/2012 z dnia 21.07.2012 (...), wg wskazań wodomierza nr 12UI116481, który zamontowano na granicy własności urzędzeń Gminy Przasnysz i Przasnyskiej Strefy Gospodarczej (...).

Na terenie Przasnyskiej Strefy Gospodarczej Spółka jest operatorem na administrowanie, bieżące utrzymanie, eksploatację sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na podstawie umowy nr GRU/107/2012 z dnia 09.07.2012 r. zawartej z Powiatem Przasnyskim.”.

(dowód: akta kontroli str. 35-38, 907-910)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

- 1) podjęcie działań, w celu zapewnienia bezterminowego użytkowania przez przedsiębiorstwo całego terenu ochrony bezpośredniej studni nr 1 ujęcia wód podziemnych w miejscowości Mirów;
- 2) wypełnianie obowiązków informacyjnych określonych w zezwoleniu Wójta Gminy Przasnysz na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Przasnyskiej Strefie Gospodarczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

²⁸ Dz. U. z 2015 r. poz.1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 4 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor
Departamentu Środowiska

z up.

Teresa Warchałowska
Wicedyrektor

Kontroler:

Jacek Szymański
główny specjalista k.p.